

METİN KAŞO

Sadelikteki ihtişam

'Tasarım, tasarımcının bir yaşam boyu doldurduğu mürekkeple kaleminin kâğıt üstündeki dansıdır.'
diyor Metin Kâşo!

Hazırlayan: Umut Kaan özdemir

İçmimari denince herkesin büyük bir hayranlıkla adını andığı Metin Kâşo, tasarımın zirvesindeki yerini uzun yıllardır koruyor. Başarıları, ödülleri, tasarımları ve yaşama karşı bakış açısıyla ele aldığımızda karşımızda engin bir tecrübe görüyoruz. Metin Kâşo yurtiçi ve yurtdışında çeşitli mekan tasarımlarına imzasını atıyor. Kâşo, mobilyanın geçmiş kültürleri zaman içinde başka devirlere taşıyan en önemli unsur olduğu fikrinden yola çıkarak, iyi tasarlanmış doğru mobilya ile daha çok insana hitap etme misyonunu üstleniyor. Konfor ve uyumun bütünleştiği Metin Kaşo mobilyalarının en Önemli özelliği, modası geçmeyen, çağdaş olmasının yanında antika olacak kadar özel tasarlanması. Osmanlıdaki sadelik, Empire'deki mükemmellik, Biedermeier'deki güç, Artdeco'daki modernizmi Türk kültürüne uygun, batı çizgisi ile sentezleyip yorumlayan Metin Kaşo, dünyanın en önemli firmalarının katıldıkları Chicago Decorex'99 Mobilya fuarında BÜTÜN DALLARDA EN İYİ ödülüne, Londra'daki Decorex'2000 Fuarı'nda da MÜKEMMEL ödülüne layık görülmüş. Biz de dünyaca ünlü içmimarımızı daha yakından tanımak için görüştük.

Kendinizden ve içmimarlık sürecinizden bahseder misiniz?

İlkokul yıllarımdan beri resme ve sanata olan yatkınlığım 1965 yılında Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu içmimarlık Bölümü'ne girmeyi kazanmamı sağladı. Meslek hayatımda aldığım alkış ve ödüllerin birincisi, ilkokulda yaptığım resimlerle yurtdışında kazandığım ödüllerdir. Ancak o dönemlerde içmimarlık bilinen bir meslek değildi. Dolayısıyla bu tercihim babam rahmetli Mehmet Kaşo'ya danıştığım zaman O, önümüzdeki yıllarda bu mesleğin çok geçerli olacağına inandığını söylemiş ve beni desteklemişti. Türkiye'de o yıllarda içmimari nosyonu daha yerleşmediği için sadece mimarların ve mobilya ustalarının elindeydi. Bence gerçekleştirilen dekorasyonlar sert çizgiler içeriyor, ya çok mimari oluyor ya da Türkiye'de yaşayan yabancıların, Levantenlerin evlerinin kötü kopyaları oluyordu. Ayrıca hem dekorasyon çalışmaları hem de tasarlanan mobilyalar için gerekli malzemelerin bulunmasında çok zorluklar çekiliyordu. Teknik imkânların yetersizliği, tasarladıklarımızı gerçekleştirme aşamasında karşılaştığımız zorluklar sonrasında,

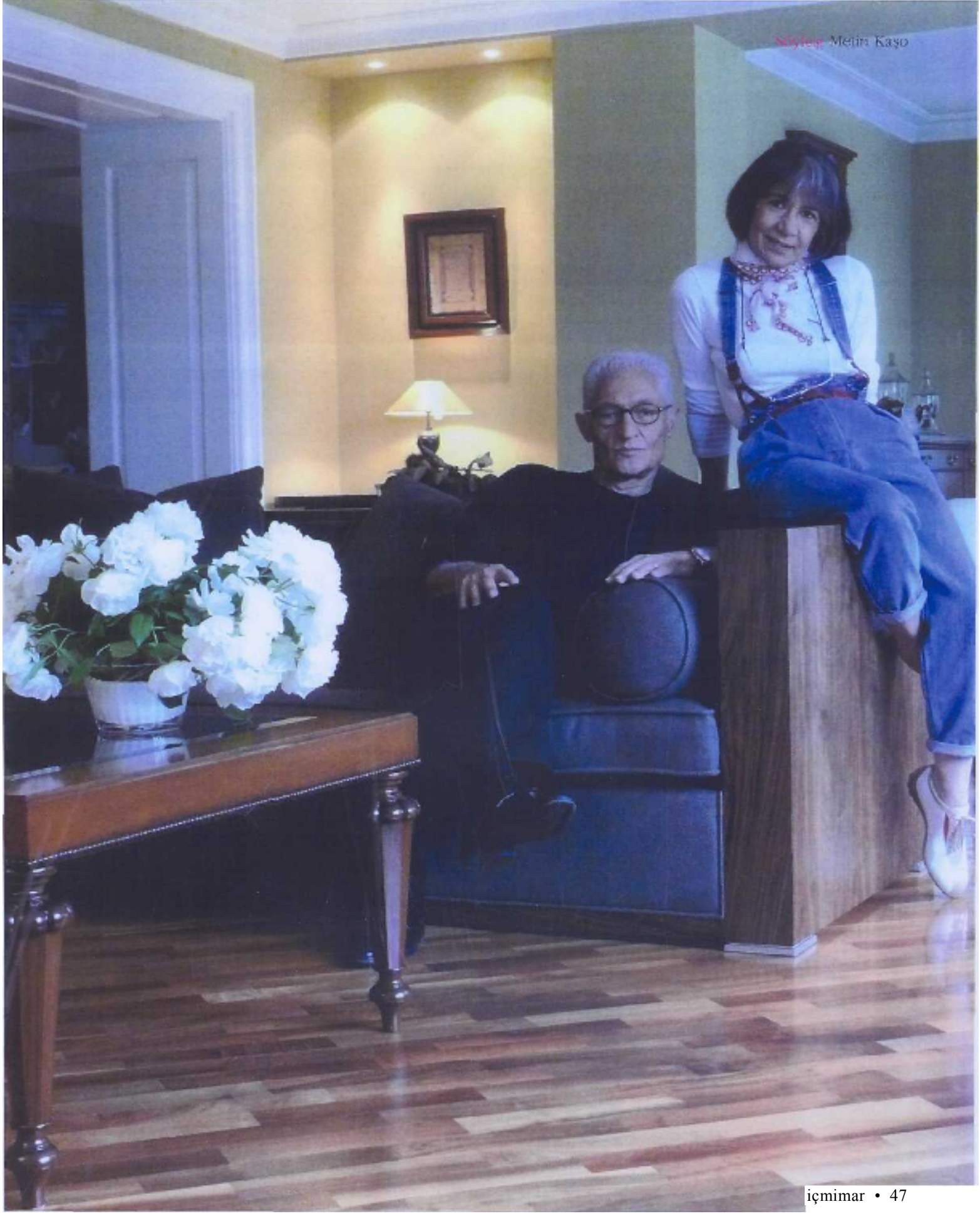
ortaya çıkardığımız ürünler, yeni ve güzel olan şeylere hasret Türk insanı için çok cazipti ve haklı olarak büyük alkış alıyordu.

Bir içmimar ve tasarımcıyı başarıya götüren detaylar nelerdir?

Bana göre bir içmimar ve tasarımcı için günlük hayatımızda karşılaştığımız, yanından geçerken göz ucuyla gördüğümüz her şey bir ilham kaynağıdır. Ağacın yakışıklısını görebilmek, yağmur damlalarının havada bıraktığı çizgiler, bir binanın köşesindeki bir detay sadece bakan değil, görebilen bir tasarımcı için çok önemlidir.

Ortaya koyduğunuz tasarımlar açısından geçmişle bugünü nasıl yorumluyorsunuz?

Tasarım; o güne kadar yaşanmışlıktan gücünü alan kalemin ucundadır diyorum. Doğrusunu isterseniz haz açısından hiç bir şey değişmedi, ilk tasarımımda ne kadar haz aldım sa son tasarımımda da yine aynı hazzı alıyor ve aynı heyecanı duyuyorum. Ancak yukarıdaki cümlede de ifade ettiğim gibi, 40 yıllık görgü, tecrübe ve yaşanmışlığın sonunda yapılan tasarım hiç kuşku yok ki daha mükemmel olur.

A Pervin-Metin Kaşo çiftinin kendi evlerinden bir kesit.

A Pervin-Metin Kaşo çiftinin birlikte çalıştıkları Levent mağaza5ından genel görünüm.

A Adile Sultan Sarayı iç mekan tasarımının bitmiş hali.

A 1999 Chicago Decorex Fuarı'nda Pervin Kaşo, Büyükelçi Yavuz Aktaş ve Metin Kaşo

Son dönemdeki iç mekan anlayışında Osmanlı tarzı yaklaşımı hakkında neler düşünüyorsunuz?

Son yıllarda, belki birkaç hafta, belki birkaç ay kurs görmüş veya bunları da görmemiş bir takım insanlar Türkiye şartlarında içmimarlık yapıyor. Bu arada mesela; Osmanlı tarzı bir mekânı gerçekleştirmek adına, şal deseni, lale, karanfil, çintemani gibi motiflerle, birkaç tane üstünde ay teması olan tabak ve sahan yada bir iki tane kandil koyup, mobilyaların bazı yerlerini yaldızlayarak 'Osmanlı tarzı bir dekorasyon gerçekleştirdik' diyorlar. Böyle bir yaklaşım tek kelimeyle Osmanlı'ya ayıptır. Marmara mermeriyle, sediryle, tavan süslemeleriyle, tombak'ı, gümüşü, bakırı, sedef işçiliği ve daha niceleri ile Osmanlı bîr tarzdır.

Çok sayıda tasarımınız bulunuyor. Sizin kendi tasarımlarınıza yaklaşımınız nedir?

Şimdiye kadar kuşkusuz çok sayıda

tasarım yaptım. Bir defasında gerçekleştirdiğim bir tasarımın karşında eserimi hayranlıkla seyrettim ve egom bana 'ne kadar güzel yaptım' dedirtti. Ancak yaptım kelimesi bana

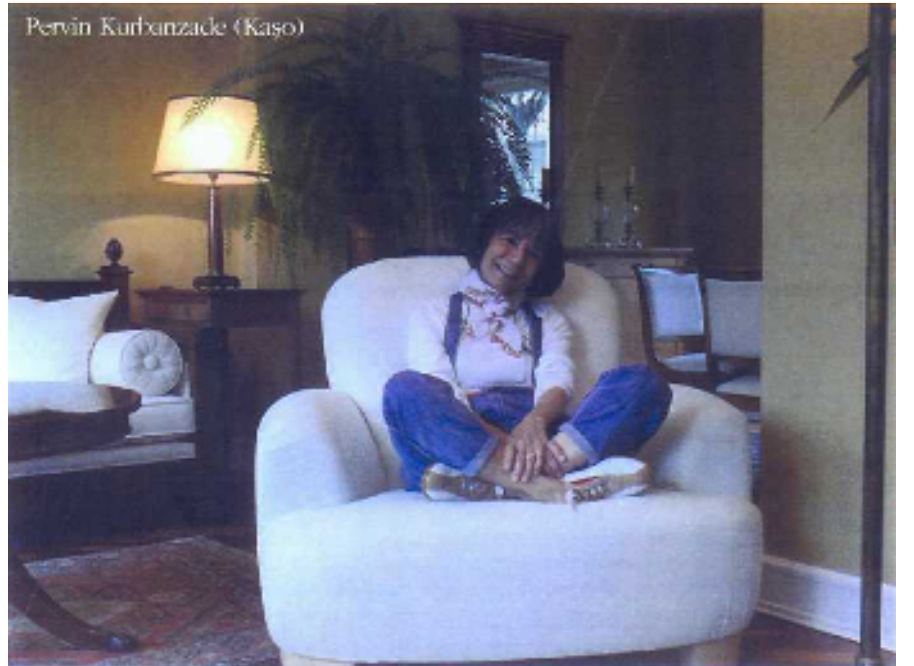
yetmedi yaratmak kelimesi de Allah'a karşı bir suç gibi geldi Önce. Ama sonra şu kanaate vardım; 'Yaratmak (yoktan var etmek) Allah'a mahsustur. Ancak Allah'ın bahşettiği akıl ve feyz ile yaratmak da tasarımcıya mahsustur. Öyle ise; tasarım Allah'ın bir parçası olduğumuzun kanıtıdır' diyorum. Dolayısıyla böylesine heyecanlandığım çok tasarımımdı. Ama onlar hangileri idi ayırt edemiyorum.

Bir şeyler tasarlama güdüsü sizin için ne ifade ediyor?

Bence dünyada insanlar ikiye ayrılıyorlar. Birincisi bir şeyler yapanlar, üretenler. İkincisi bunları kullananlar. 'Mademki dünyaya getirildim benim de karşılığında dünyaya bir şeyler vermem gerekir' düşünce ve felsefesinde olduğumu görüyorum. Bir mekânda veya bir televizyon programında tasarımımla karşılaştığım zaman dünyaya bir şeyler verdiğimi düşünüyorum ve çok mutlu oluyorum.

Geçmişten günümüze tasarım-sanat ilişkisi üzerine görüşleriniz nelerdir?

Sanat dünyası; SANAT için genelde iki ayrı düşünceye sahiptir.

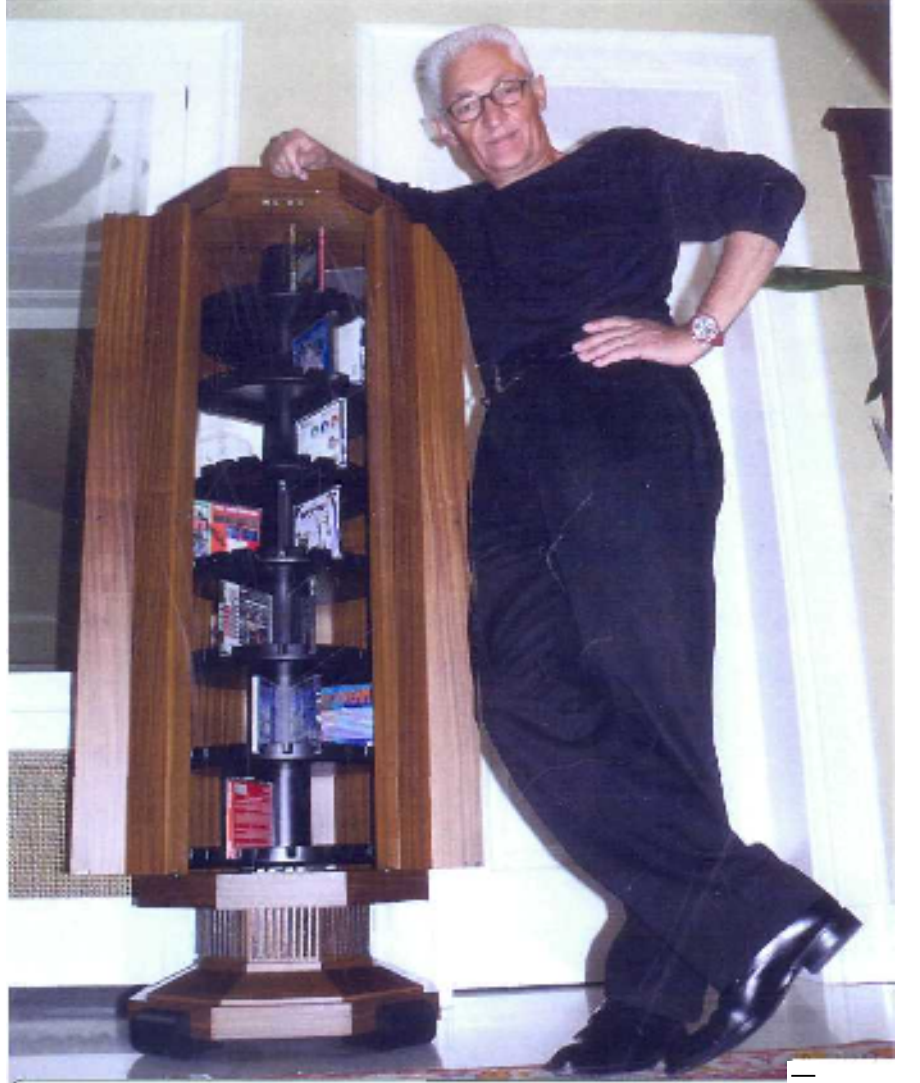
Metin Kaşo Tasarımı- CD Kulesi.

Birincisi SANAT SANAT İÇİNDİR. İkincisi SANAT TOPLUM İÇİNDİR. Benim eğitim gördüğüm Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu (yani şimdiki Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi] 1957 yılında, batıda 'Sanat Toplum İçindir'i savunan BA-UHOUS ekolünün (ki Emile Rhulmann, Le Corbusier, Marcel Breuer bu ekolün dünyadaki en önemli temsilcileriydi) Türkiye'deki uzantısı olarak kuruldu. Yine bu ekolden çok sayıda Alman hoca da o yıllardan günümüze kadar, okulumuzda eğitime büyük ölçüde katkıda bulundular. Herr Rommel, Herr Jacop, Herr Schlamminger bizim dönemimizde de beraber olduğumuz çok değerli hocalardı. Yukarıda bahsettiğim bu iki düşünceyi, ekolü biraz daha anlatmak için şöyle bir misal verebilirim; Okulda olduğumuz 1965"Li yıllarda, Güzel Sanatlar Akademisi'yle bizim Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu arasında "Biz, 'Sanat Toplum İçindir' felsefesinde olan ve genelde tasarımları çok uygulanan taraf idik. Onlar ise tasarımları çok beğenilen ancak uygulanabilirliği çok olmayan taraf idi" gibi bir düşüncelerle özellikle Mobilya ve içmimar bölümleri arasında tatlı bir rekabet vardı.

Dolayısıyla bizler tasarımlarımızla insanlara nasıl faydalı olacağımızı düşünerek yola çıkarız. Bizim için fonksiyon, ergonomi ve estetiğin yanında sağlamlık, yapılabirlik, maliyet "olmazsa olmazlarımız ızdır". Doğaldır ki Dünya'daki gelişmeleri yakın takip etmek çok önemlidir.

Sizce bir tasarım ürünü için öncelik hangisidir? Fonksiyon mu, estetik mi?

Tasarımda ergonomi ve fonksiyoneliği bir arada düşünmek gerekir. Mesela bir sandalye oturmak içindir. Ergonomik olmalı, ayaklan yere sağlam basmalı, çok ağır olmamalı, cilası,

METİN KAŞO İÇMIMAR

1970 yılında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu İçmimarlık ve Mobilya

Tasarımı bölümünden mezun oldu.

1975 yılında okul ve iş arkadaşı Pervin Kurbanzade (Kaşo) İle evlendi.

Devam eden süreçte Pervin ve Metin Kaşo mesleklerini birlikte sürdürdüler. İtalya ve Kuzey Avrupa'da mesleki araştırmalar yaptılar.

Yıllar içerisinde yurtiçinde ve yurtdışında bir çok prestijli mekanın tasarımını gerçekleştirdiler.

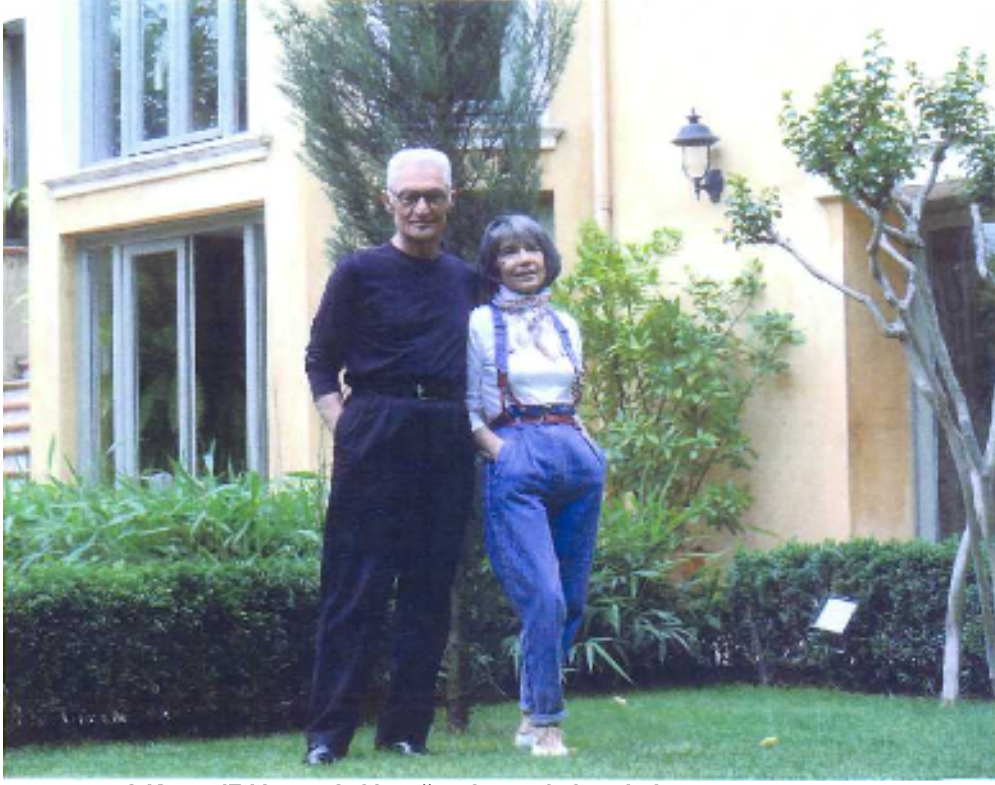
1993'te New York'ta World Design isimli mağazasını açtı.

1999 yılında Decorex USA 1999 Chicago dünya fuarında World Design markası ile bütün dallarda en iyi ödülü olan; "First Prize" ödülünü aldılar.

2000 yılında ise, Londra'da çalıştıkları Renwick&Clarke firması ile katıldıkları Londra Decorex 2000 fuarında Excellent/Kalite ve Tasarımda mükemmeliyet ödülünü kazandılar.

2001 yılında World Design firmasını ünlü İngiliz İçmimar Michael Reeves ile birleştirerek New York 14. Cadde'de RM/MR Mağazasını açtılar.

Son olarak 2007 yılında Los Angeles Beverly Hills'te Alfred Mann&Cassandra Mann ailesi için show house projesi gerçekleştirdiler.

A Kaşo çifti Levent'teki mağazalarının bahçesinde.

döşemesi zamanı gelince yenilenebilir olmalı, maliyeti düşünülmesi ve estetik olmalıdır. Aynı zamanda dekorasyondaki diğer mobilya, döşeme, duvar, kapı, tavan ve pencereler, perde, ışık, bitki, tablo, sanat eserleri ve insan faktörünün içersinde sadece bir parçadır.

Kendi tasarım sürecinizden bahsedermisiniz?

Tasarım, tasarımcının duygularının tasarıma geçmesinden, ürünün ortaya çıkmasına kadar birçok safhadan geçer. Ben tasarladığım ürünün ortaya çıkmasına kadar her safhasında yanında olurum ve bazen imalat safhasında değişiklikler uygularım. Duygularımı imalatı yapan arkadaşlarımla, ustalarımla da paylaşıp, heyecanımı onlara aktarıp, inanıyorum ki bu duygu ve heyecan, üründe kendisini kesinlikle gösterir.

İçmimarlığı etkileyen akımlardan sizde iz bırakanlar hangileridir?

Geçtiğimiz senelerde Boston'Lu ünlü içmimar Charles Spada mağazamızı ziyaretinde övgü dolu sözlerinin ardından "Mr. Kaşo, tasarımlarınızda Biedermeier'in, Empire'in, Luise Philipe'in ve Art Deco'nun esintilerini görüyorum ama bunların hepsinin üstünde bir başka lezzet daha görüyorum. Anlıyorum ki o da siz'siniz." demişti. Ben de ona gerçekte bu akımlardan çok etkilenmiş olduğumu, özellikle Empire döneminin beni çok etkilediğini ancak birçok medeniyetin yaşamış olduğu Anadolu'da doğup büyümüş bir insan, bir tasarımcı olarak, farkında olmadan bu kültür zenginliğinin rüzgârından etkilenmiş olduğumu düşündüğümü ifade ettim.

İç mekan tasarımında nelere dikkat edilmeli? Tecrübeleriniz sonucunda bu konuda neler söylersiniz?

O mekânın içinde insanın olduğunu bir resmi görerek insanlı yaşamın o dekorasyonda nasıl olacağı düşünülmelidir. Dekorasyon yaparken ani ve

A 99' Chicago Decorex Fuarı Bütün Dallarda en iyi ödülü.

geçici heyecanlarla değil birlikte olmaktan memnun olan tasarımların bir arada olmasına dikkat edilmelidir. Dekorasyon çizgisinin kararlaştırılarak tarzının belirlenmesi gerekir. Ev sahibinin yaşam biçimi, gelen gidenin durumuna göre program yapılmalı, kullanılacak malzemelerin mekân ve işlevlerine uygunluklarına göre seçilmesi.... gibi detaylar hemen ilk aklıma gelenler.

Türkiye'deki içmimarlık eğitimi hakkında düşünceleriniz nedir?

Yukarılarda da bahsettiğim gibi özellikle içmimarlık vizyon gerektiren bir meslektir. Okul sırasında öğrendiklerimiz, iş dünyasına atıldığımız zaman karşımıza çıkan kapıları açmak için birer anahtar niteliğindedir. Sonraki yıllarda kişiler bulundukları çevre ve geliştirdikleri vizyonla kendilerini yenilerler. Ve bütün bunları yaparken okulda Öğrendiklerinin alt yapısının onlar için çok önemli bir temel olduğunu fark ederler.

Tabi ki içmimarlık eğitiminin önemi hiç tartışılmaz ve içmimarlık bölümlerinde çok değerli hocaların da olduğunu biliyorum. Ancak gönül ister ki hocalarımızın hepsi yurt dışına Özellikle batıya bir veya birkaç defa seyahat etmiş olsunlar. Dünyadaki gelişmelere dokunarak yaşamış olsunlar ve bu donanımlarını öğrencilerine aktarınlar. ■